

College van B&W van Groesbeek
Postbus 20
6560 AA Groesbeek

Groesbeek, 1 september 2009

Betreft: **inspraakreactie op concept geurverordening**

Geacht College,

Hierbij geeft de WMG een inspraakreactie op de concept geurverordening die u namens de gemeenteraad ter inzage heeft gelegd.

Aan de gewone burger zijn de inhoud en de mogelijke gevolgen van de Wet geurhinder en veehouderij niet eenvoudig uit te leggen. Het vereist nogal wat studie om te begrijpen hoe deze wetgeving in elkaar zit. Dat geldt nog veel meer voor een gemeentelijke geurverordening waarin door middel van maatwerk de geurnormen en afstanden kunnen worden veranderd om bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Aan zo'n geurverordening, en de daaraan voorafgaande gebiedsvisie, ligt een grote hoeveelheid specialistisch rekenwerk ten grondslag die door de leek moeilijk is te interpreteren. Bovendien ontbreekt in de gebiedsvisie die voor Groesbeek is opgesteld, een aantal cruciale berekeningen waardoor het nagenoeg onmogelijk is om goed inzicht te krijgen in de gevolgen van de voorgestelde geurverordening. Toch staat de gemeenteraad nu voor de taak om in lijn met het doel van de Wet geurhinder en veehouderij de belangen van burgers te beschermen. Deze taak moet niet lichtvoetig worden opgevat. Geurhinder, of stankoverlast, vormt een ernstige aantasting van het woongenot. Negatieve gevolgen van een te soepele geurnormering zijn niet meer terug te draaien.

Voor een helder beeld van de (mogelijke) gevolgen van de geurverordening vragen wij het gemeentebestuur om de volgende vragen te beantwoorden in haar inspraaknota aan de gemeenteraad die naar aanleiding van de inspraakreacties zal worden opgesteld:

1. Hebben de veehouderijbedrijven in Groesbeek meer en grotere uitbreidingsmogelijkheden gekregen als gevolg van de komst van de Wet geurhinder en veehouderij (met de standaardgeurnormen), in vergelijking met de voorheen geldende Richtlijn veehouderij en stankhinder? Hoeveel bedrijven zaten voorheen 'op slot' (vanwege stankcirkel), maar kunnen nu weer uitbreiden? Hoeveel bedrijven zijn door de komst van de Wet Geurhinder en veehouderij 'op slot' komen te zitten?

2. Welke gevolgen heeft de concept geurverordening voor de veehouderijbedrijven in Groesbeek, in vergelijking met het achterwege blijven van een geurverordening? Zijn er veehouderijbedrijven die door de andere normstelling van de geurverordening minder kunnen uitbreiden, welke bedrijven zijn dat en in welke mate worden ze beperkt?

3. Hoeveel en welke veebedrijven kunnen extra uitbreiden als gevolg van de versoepeling van de geurnorm van 2 naar 3 OU/m³ in de woonkernen Breedeweg en De Horst? En hoeveel kunnen ze dan extra uitbreiden?

4. Hoeveel en welke veebedrijven kunnen extra uitbreiden als gevolg van de versoepeling van de geurnorm van 8 naar 11 OU/m³ in het noordwestelijk buitengebied van Groesbeek? En hoeveel kunnen ze dan extra uitbreiden?

4. Hoeveel en welke veebedrijven worden belemmerd door de aanscherping van de geurnorm van 8 naar 2 OU/m³ op de locaties Dekkerswald en Werkenrode die in het buitengebied zijn gelegen?

5. Hoeveel en welke bedrijven worden thans belemmerd door de vaste afstandnormen van artikel 4, lid 1 van de Wet geurhinder en veehouderij? Hoeveel en welke bedrijven profiteren van de in de geurverordening voorgestelde verkleining van de afstandnormen?

6. Hoeveel inwoners (van welke deelgebieden) kunnen in de toekomst meer geurhinder gaan ervaren als gevolg van andere normstelling uit de geurverordening?

Onze visie op een eventuele geurverordening

De WMG is van mening dat de (standaard)geurnormen van 2 OU/m³ voor de bebouwde kom en 8 OU/m³ voor het buitengebied voldoende mogelijkheden bieden voor de huidige veebedrijven in Groesbeek. Van belang hierbij is dat deze geurnormen met name gelden voor de niet-grondgebonden veehouderij, zoals pluimvee, varkens en geiten. Op de melkveehouderij zijn deze normen niet van toepassing, maar gelden alleen minimale afstanden tot geurgevoelige objecten.

Door het versoepelen van de geurnormen worden extra groeimogelijkheden voor de intensieve veehouderij geschapen. De WMG vindt dit een ongewenste ontwikkeling. Het aantal intensieve veebedrijven in Groesbeek is momenteel beperkt. Bekend is dat de Brabantse bioindustrie naar vestigingsplaatsen elders in het land zoekt. Voorkomen moet worden dat Groesbeek dergelijke bedrijven aantrekt door groei ruimte in geurbelasting te scheppen. Ook het grootschalig opschalen van Groesbeekse bedrijven vinden wij ongewenst. Liggend in de periferie van Nijmegen zit de toekomst van het Groesbeekse buitengebied niet in schaalvergroting, maar in niet-agrarische nevenactiviteiten op het gebied van recreatie, landschap en natuur. Het versoepelen van de geurnorm in het noordoostelijk buitengebied van 8 naar 11 OU/m³ vinden wij daarom zeer ongewenst. Bovendien zijn er voldoende technische maatregelen voorhanden om bedrijfsvergroting te realiseren zonder meer stank te veroorzaken.

De gevolgen van het versoepelen van een geurnorm kunnen lokaal sterk verschillen. Daarom zijn gedetailleerde berekeningen nodig om deze gevolgen per locatie of deelgebied te kunnen bepalen. Van belang hierbij is dat het begrip cumulatieve geurhinder geen rol meer speelt. Een geurnorm van 2 OU/m³ voor een bepaald geurgevoelig object betekent dat een individueel veebedrijf een maximale geurhinder van 2 OU/m³ op dat object mag veroorzaken. Versoepeling van deze norm naar bijv. 3 OU/m³ lijkt dan op het eerste gezicht niet veel. Als we ons echter realiseren dat dit betekent dat alle veebedrijven in de omgeving ieder voor zich een maximale geurhinder van 3 OU/m³ op dat geurgevoelige object mogen veroorzaken, kan er in praktijk wel degelijk een veel grotere geurhinder worden ervaren. Het is dus van belang hoeveel bedrijven er geurhinder op een geurgevoelig object veroorzaken.

Hetzelfde geldt voor het versoepelen van de geurnorm in het noordoostelijk buitengebied van 8 naar 11 OU/m³. De inschatting in de gebiedsvisie dat dit niet leidt tot het aantrekken van intensieve veebedrijven, omdat elders een nog soepeler geurnorm van 14 OU/m³ geldt, is te kort door de bocht. Immers, de te benutten geurruimte hangt volledig af van de afstand tot geurgevoelige objecten.

Wat ons betreft dient de gemeentelijke geurverordening alleen te worden ingezet voor het oplossen van knelpunten m.b.t. woningbouwlocaties. Onze voorkeur gaat overigens uit naar het technisch of anderszins oplossen van de geurhinder boven het stellen van andere geurnormen. Want in de praktijk ervaren mensen wel degelijk stankoverlast van intensieve veebedrijven. Concreet gaat het in de gemeente Groesbeek om een knelpunt op de Breedeweg (varkenshouderij Jansen) en in het Hulsbroek (pluimveebedrijf Bach). Voor die locaties zou een soepeler geurnorm dan 2 OU/m³ kunnen worden vastgesteld, waardoor de geplande woningbouw niet gehinderd wordt door geurhinder van de nabijgelegen (bestaande) veehouderij. Tegelijkertijd dient te worden voorkomen dat er door die soepeler geurnormen extra uitbreidingsruimte voor de intensieve veehouderij, dus meer kans op geurhinder ontstaat. Het stellen van een minder strenge geurnorm op een woningbouwlocatie betekent namelijk dat alle veehouderijen in de omgeving gebruik kunnen maken van de daardoor ontstane geurruimte.

Ook het instellen van een 'beschermende schil' met een strengere geurnorm (bijv. 5 i.p.v. 8 OU/m³) rondom de bebouwde kommen kan in een geurverordening worden geregeld. Dat verkleint de kans op geurhinder in de toekomst. In de bebouwde kommen zelf zou de norm van 2 OU/m³ moeten blijven gelden.

Opzet van de gebiedsvisie

Als hulpmiddel voor gemeenten bij het opstellen van een gebiedsvisie en geurverordening is door Senter novem een Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij opgesteld (d.d. 6 maart 2007). In deze Handreiking staat een praktisch stappenplan dat doorlopen kan worden om te bepalen of een gemeentelijke geurverordening wenselijk is. Geadviseerd wordt (niet wettelijk voorgeschreven) eerst een quickscan te maken waarin globaal de geursituatie wordt bekeken. Daarna kan in de gebiedsvisie gedetailleerder worden gekeken naar knelpunten en de mogelijke oplossing daarvan. Van cruciaal belang is dat zorgvuldige keuzes worden gemaakt, zodat de gebiedsvisie een goede onderbouwing geeft voor het gebruik van afwijkende normen. Of dat in de gebiedsvisie van Groesbeek thans het geval is, valt nog te bezien.

Wat ons namelijk opvalt is dat de 'maatwerkvariant' (de geurnormen en afstandsnormen van de voorgestelde geurverordening) nogal uit de lucht komt vallen. Na een berekening van de huidige geursituatie en de autonome ontwikkeling volgt in hoofdstuk 4 (pag. 37) opeens de maatwerkvariant. 'Een gedifferentieerde normstelling levert namelijk maatwerk voor de gewenste ontwikkelingen', zo staat het cryptisch omschreven. Onduidelijk blijft echter wat deze gewenste ontwikkelingen zijn. Die mogen we afleiden uit de voorgestelde geurnormen: meer uitbreidingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij die helaas ten koste van de burger gaan. Vooral de inwoners van De Horst en mogelijk ook Breedeweg krijgen in de toekomst met meer geurhinder/stankoverlast te maken. Dat geldt ook bewoners van lintbebouwing die eigenlijk tot de bebouwde kom moet worden gerekend, maar in de gebiedsvisie als overgangsgebied/ buitengebied wordt bestempeld.

Zoals gezegd is de onderbouwing van de andere normstelling (geurnormen en vaste afstanden) van wezenlijk belang voor de juridische houdbaarheid van een geurverordening.

Overigens ontbreekt een aantal pagina's in de digitale versie van de gebiedsvisie en concept geurverordening. Wij hebben de betreffende amtenaar daarop gewezen. Blijkbaar is het niet meer gelukt deze omissie te herstellen tijdens de inspraaktermijn.

Gebruikte gegevens

In de gebiedsvisie is gerekend met 52 intensieve veebedrijven die er in de gemeente Groesbeek zouden zijn. Onduidelijk is welke bedrijven dit zijn. Gaat het om alle bedrijven die dieren houden, ongeacht het aantal, waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld. Dus bijv. ook een melkveebedrijf dat een tiental legkippen heeft rondlopen?

Ook andere keuzes in de gemaakte analyse zijn onduidelijk. Waarom is voor (een deel van) de bedrijven de maximale ontwikkelruimte op 50.000 OU/s gesteld, zijnde het equivalent van 3.000 vleesvarkens met een chemische geurwasser of 150.000 legkippen in een volierestal? Is het uit te sluiten dat er zich met name in het noordoostelijk buitengebied (voorgestelde norm 11 OU/m³) grotere bedrijven gaan vestigen?

Bij de berekening van de huidige geursituatie, de autonome ontwikkeling en de geursituatie die kan ontstaan als gevolg van de geurverordening, is uitgegaan van een bestand met feitelijke gegevens van de veehouderijbedrijven wat betreft vergunde aantallen en soorten dieren. Bij de invoer van de brongegevens is echter wat betreft gebouwhoogte, emissiepunt (ligging, hoogte en diameter) en uittreesnelheid niet gewerkt met de feitelijke gegevens, maar met zgn. defaultwaarden die afkomstig zouden zijn uit de gebruikershandleiding van het verspreidingsmodel. Dit is onjuist. We verwijzen naar de genoemde Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij d.d. 6 maart 2007 waarin een stappenplan voor de opstelling van een gebiedsvisie en geurverordening is opgenomen. Bij het maken van een zgn. quick scan kan wel gebruik worden gemaakt van globale gegevens, maar voor de berekening van de huidige en toekomstige geursituatie moet gerekend worden met de exacte gegevens van de emissiepunten per stal (zie pag. 50 van de Handreiking).

Onduidelijk is hoe bij de berekening van de autonome ontwikkeling en de maatwerkvariant is omgegaan met de bedrijven die thans alleen dieren houden waarvoor geen emissiefactor is vastgesteld bijv. melkvee en die volgens het bestemmingsplan onbelemmerd zouden mogen omschakelen naar intensieve veehouderij. Hetzelfde geldt voor akker- en tuinbouwbedrijven. In de gebiedsvisie wordt kortweg gesteld dat niet verwacht wordt dat deze bedrijven omschakelen. Daarom zouden ze niet meegenomen zijn in de berekening. Dit betekent echter dat in de berekening een onderschatting van de mogelijke geurhinder optreedt, met als gevolg het ten onrechte toekennen van meer geurruimte dan verantwoord is. Het is namelijk in het geheel niet uit te sluiten dat er in de toekomst bedrijven gaan omschakelen.

Wij verzoeken u ons het digitale bestand met de gebruikte brongegevens (toepasbaar in V-stacks) toe te sturen.

Geurgevoelige objecten

In paragraaf 6.1 (pag. 60) van de gebiedsvisie wordt gesteld dat de verordening en de bijbehorende kaarten duidelijkheid geven over wat geurgevoelige objecten zijn. Dit is onjuist. Uitsluitend de Wet geurhinder en veehouderij bepaalt wat geurgevoelige objecten zijn, niet de gemeentelijke verordening. Aan het niet opnemen van een geurgevoelig object in de verordening kunnen dus geen rechten worden ontleend.

In de gebiedsvisie worden verschillende getallen gehanteerd. Zo bedraagt in tabel 4, 5 en 6 het totaal aantal geurgevoelige objecten in Groesbeek 9.289, terwijl het in tabel 8 opgeteld om 8.669 geurgevoelige objecten zou gaan. Volgens tabel 8 (pag. 42) zouden er op De Horst 277 geurgevoelige objecten zijn, terwijl eerder werd gesteld (pag. 31) dat er 283 woningen op De Horst zijn.

Het rapport bevat nog veel meer van dit soort tegenstrijdigheden, zodat de indruk ontstaat dat er nogal slordig met getallen is omgegaan.

Bebouwde kom

De Wet geurhinder en veehouderij maakt onderscheid in binnen de bebouwde kom en buiten de bebouwde kom. In de bebouwde kom voorziet de wet in een strengere geurnorm dan daarbuiten. Dat heeft niets te maken met een eventueel verschil in beleving van geurhinder. De wet maakt dit onderscheid vanuit een afweging van belangen. Binnen de bebouwde kom wonen meer mensen per oppervlakte-eenheid dan in het buitengebied.

In de gebiedsvisie wordt het grondgebied van Groesbeek ingedeeld in een vijftal gebieden. De relatie tussen deze vijf gebieden en de indeling in bebouwde kom en buitengebied is onduidelijk. In de tabellen van de berekende geursituatie wordt Groesbeek ingedeeld in bebouwde kom en buitengebied. Onduidelijk is welke van de vijf gebiedstypen tot de bebouwde kom worden berekend en welke tot buitengebied. Het gaat daarbij met name om gebiedstype C (o.a. lintbebouwing). De gebiedsvisie is hierover niet helder, men noemt dit een overgangsgebied. Betekent de voorgestelde geurnorm van 5 OU/m³ daarom een versoepeling van de norm (van 2 OU/m³, bebouwde kom) of een aanscherping van de norm (van 8 OU/m³, buiten de bebouwde kom)?

Kernen Breedeweg en De Horst

Met het voorstel de geurnorm in Breedeweg en De Horst te versoepelen van 2 naar 3 OU/m³ worden de bewoners van deze kernen in de toekomst met onnodige geurhinder opgezaald. De motivatie is uitermate zwak. Omdat deze kernen nabij gemeenten in een concentratiegebied zijn gelegen, zou het volgens de gebiedsvisie logisch zijn om met de norm daarop aan te sluiten. Dit slaat werkelijk nergens op. De gemeente Groesbeek is geen concentratiegebied, evenals de aangrenzende gemeenten Nijmegen en Heumen.

Op basis van de summier gegevens uit de gebiedsvisie kunnen we concluderen dat op De Horst als gevolg van deze soepeler norm 2 keer zoveel mensen geurhinder gaan ervaren als thans het geval is. Dit is ongewenst, zeker nu blijkt dat er rond De Horst geen enkel knelpunt is dat door middel van een andere geurnorm kan/moet worden opgelost. Hetzelfde geldt voor de Breedeweg.

Overgangsgebied

Het vaststellen van een strengere norm in een schil rondom de bebouwde kommen is een goede methode om geurhinder als gevolg van autonome groei van de veehouderij te voorkomen. In de geurverordening wordt een norm van 5 OU/m³ voorgesteld voor gebiedstype C (overgangsgebied). Wij zijn van mening dat delen van dit gebiedstype echter beschouwd moeten worden als bebouwde kom en daarom de maximale bescherming met een geurnorm van 2 OU/m³ behoeven.

Noordoostelijk buitengebied

Voor het noordoostelijk buitengebied, in de gebiedsvisie aangeduid met gebiedstype E, wordt voorgesteld de geurnorm te versoepelen, van 8 naar 11 OU/m³. Onduidelijk is hoeveel uitbreidingsruimte daardoor ontstaat bij de individuele bedrijven. In dit gebied, aan de randen ervan, bevindt zich thans een zeer beperkt aantal intensieve bedrijven. Wij kunnen ons niet voorstellen dat het beleid van de gemeente in dit gebied is gericht op het stimuleren van omschakeling naar intensieve veehouderij. Onduidelijk blijft dus waarom het nodig is de geurnorm te versoepelen, te meer daar er in de berekeningen van de toekomstscenario's van is uitgegaan dat akker- en tuinbouwbedrijven, melkveebedrijven en andere landbouwbedrijven zonder hoofd/neventak in de intensieve veehouderij niet omschakelen. Naar onze mening biedt de huidige norm van 8 OU/m³ voldoende mogelijkheden voor toekomstbestendige continuering van de bedrijven.

Aanpassing vaste afstanden (artikel 4 concept geurverordening)

Binnen de bebouwde kom mag bij gemeentelijke verordening de afstand tussen een veehouderijbedrijf (emissiepunt) en een geurgevoelig object worden verkleind van 100 naar 50 meter, en buiten de bebouwde kom van 50 naar 25 meter. Uit de tekst van artikel 4 van de concept geurverordening leiden we af dat u alleen gebiedstypen A en B als bebouwde kom wenst te beschouwen. Voor deze gebiedstypen stelt u een minimale afstand van 50 meter voor, en voor de gebiedstypen C, D en E 25 meter. Zoals gezegd vinden wij dat (delen van) gebiedstype C wel degelijk als bebouwde kom moeten worden beschouwd. Overigens wordt in de gebiedsvisie zelf (par. 5.2.5 Raadsvoorstel, pag. 57) een minimaal in acht te houden afstand van 50 meter in gebiedstype C voorgesteld.

De enige motivatie die voor vermindering van deze afstanden wordt aangevoerd (pag. 42 onderaan, pag. 43 bovenaan) is een volkomen onbegrijpelijk stuk tekst waarin blijkbaar een relatie wordt gelegd met de AMvB landbouw. Ook wordt gesteld dat de aangepaste afstandnormen beter zouden aansluiten bij de afstandnormen uit artikel 5 van de Wet geurhinder en veehouderij (= minimale afstand tussen de buitenzijde van een dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object). Dit is een onlogische redenering. Nergens lezen we in de Memorie van Toelichting bij de Wet geurhinder en veehouderij dat de wetgever beoogd heeft de verschillende afstandnormen uit deze wet en andere regelgeving gelijk te trekken. Zonder onderbouwing kan dit dus ook niet gebeuren in een gemeentelijke verordening.

In de gebiedsvisie ontbreekt elke onderbouwing waarom de standaard-afstanden uit de Wet geurhinder en veehouderij een probleem zouden opleveren voor de melkveehouderij in Groesbeek en voor bedrijven die minder dan 50 stuks overige dieren houden (bijv. paardenhouderijen). Zonder analyse van dit eventuele probleem ontbreekt de basis voor aanpassing van de afstandnormen via een gemeentelijke verordening.

De afstand tot een tweetal paardenhouderijen zou volgens de gebiedsvisie een knelpunt zijn voor de toekomstige bouwlocatie Hofei (pag. 55/56). Beide bedrijven zouden met hun 50 metergrens, gerekend vanaf de rand van hun bouwblok, deels over de projectlocatie liggen. Bij de toetsing of de bouwlocatie gehinderd wordt door naburige veehouderij, moet echter uitgegaan worden van de huidige situatie. De afstand moet worden gemeten vanaf de buitenzijde van het geurgevoelig object tot het dichtstbijzijnde emissiepunt. Niet de rand van het bouwblok van de veehouderij is dus bepalend, maar de plaats van het feitelijke dierenverblijf en de daarin aanwezige emissiepunten.

Overgangsrecht (artikel 5 concept geurverordening)

Onduidelijk is wat er precies bedoeld wordt met 'lopende procedures waar de gemeenteraad reeds positief over heeft besloten'. Over welke meer of minder concrete (bouw)projecten of vergunningsplichtige zaken gaat dit? Vallen bijvoorbeeld alle in de Visie op wonen en werken aangewezen bouwlocaties hieronder? Betreft het bepaalde milieuvergunningaanvragen? Het aantal 'lopende procedures' zal vast en zeker wel te overzien zijn en kan daarom gemakkelijk worden opgesomd. Behalve onduidelijkheid zit er ook een element van willekeur in deze regeling. Het college krijgt de bevoegdheid om ontheffing te verlenen, maar kan dus ook besluiten geen ontheffing te verlenen voor een lopende procedure. Naar onze mening mist de voorgestelde overgangsregeling elke juridische grondslag en biedt de Wet Geurhinder en Veehouderij geen ruimte voor een dergelijke regeling.

Bestemmingsplan buitengebied

In de gebiedsvisie wordt geen melding gemaakt van het voornemen om in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied de bouwbloksystematiek te wijzigen. Onduidelijk blijft dan ook welke gevolgen dit zal hebben op de beoordeling van de toekomstige geursituatie.

Conclusie

Ons advies aan de gemeenteraad is om:

- voor alle geurgeoelige objecten binnen de bebouwde kom een geurnorm van 2 OU/m³ vast te stellen;
- voor nieuwe woningbouwlocaties (bebouwde kom) die gehinderd worden door bestaande knelpunten (varkenshouderij Jansen, Breedeweg en pluimveebedrijf Bach, Hulsbroek) een soepeler geurnorm vast te stellen ten einde de woningbouw mogelijk te maken;
- in te stemmen met een strengere geurnorm van 5 i.p.v. 8 OU/m³ in het overgangsgebied (gebiedstype C) voorzover dat buiten de bebouwde kom is gelegen;
- niet in te stemmen met versoepeling van de geurnorm van 2 naar 3 OU/m³ in de kernen Breedeweg en De Horst;
- niet in te stemmen met versoepeling van de geurnorm van 8 tot 11 OU/m³ in het noordoostelijk buitengebied;
- niet zonder nadere analyse van knelpunten in te stemmen met vermindering van de vaste afstanden tussen geurgeoelige objecten en veehouderijen zonder dieren met een geuremissiefactor.

Wij zijn graag bereid ons standpunt toe te lichten.

Hoogachtend,
Werkgroep Milieubeheer Groesbeek

mw. J. van der Vegt
voorzitter